

63-143:541.1.4

DE METHODE-COMBER

door

D. J. HISSINK.

Mijn antwoord aan de HH. Hudig en Hetterschij (zie blz. 366—367) kan kort zijn.

Dat de intensiteit van de roode kleur niet geheel parallel loopt met de pH van de waterige bodemsuspensie en dat soms niet onbelangrijke afwijkingen optreden, was mij bekend. Ware dit laatste niet het geval geweest, dan zou van de methode-Comber misschien wel eene *kwantitatieve* methode ter bepaling van de pH te maken geweest zijn. Nu is dat niet het geval. In het opschrift van mijn artikel (blz. 281) heb ik dan ook duidelijk gesproken van een methode, die op eenvoudige en snelle wijze in staat stelt een indruk van den zuurgraad van den grond te krijgen. En als zoodanig heeft zij mij goede diensten bewezen en doet dit nog dagelijks.

Het blijft natuurlijk altijd de vraag, of de methode op *alle* bodemtypen toegepast kan worden. De grond is een zóó samengesteld medium, dat men altijd

voor verrassingen kan komen te staan. Zoo schijnt een onlangs ingesteld onderzoek er op te wijzen, dat onvergaan hoogveen met vrij zure pH toch zeer zwak rose kleuren kan. Ik hoop later op dit onderzoek terug te komen.

Ik merk nog op, dat de hoeveelheid grond — binnen zekere grenzen — van weinig invloed op de intensiteit van de kleur is.

Dat de hoeveelheid base, noodig om een zure waterige bodemsuspensie een neutrale reactie ($\text{pH}=7$) te geven, niet alleen van de pH van deze suspensie afhangt, spreekt toch wel vanzelf. Het is mij verder niet duidelijk, waarom deze opmerking in verband met mijn artikel gemaakt wordt.

Overigens volsta ik met naar de aan het slot van mijn artikel sub b gemaakte opmerking te verwijzen en verder naar de onlangs verschenen publicatie van Dr. van der Spek en mij (Verslagen Landb. Onderzoekingen Proefstations 27, blz. 154—157).

Groningen, Rijkslandbouwproefstation, afdeling
voor grondonderzoek, September 1922